

ВРАЧЕБНОЕ ДЕЛО

7/2017

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

“ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ХХІ ст.”

MATERIALS OF THE INTERNATIONAL CONFERENCE
ON MENTAL HEALTH CARE

“GLOBAL CHALLENGES OF XXI CENTURY”

А. М. ГРИСЬ¹, О. О. ПРОКОФ'ЄВА²

ПЕРЕЖИВАННЯ ЦІЛІСНОСТІ «Я» ЯК ОСНОВА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

¹Міжрегіональна академія управління персоналом;
²Мелітопольський державний педагогічний університет
 <AntoninasGris@gmail.com> <prok.olesya@gmail.com>

Робота присвячена вивченню проблеми переживання цілісності «Я» як основи психічного здоров'я підростаючої особистості. Відмічено актуальність дослідження системи взаємозв'язків образу Я із іншими структурними особистісними утвореннями. Саме вони складають цілісність та інтегрованість чи дезінтегрованість переживань у процесі адаптації особистості до соціокультурного середовища. Висвітлено фрагмент роботи психолога у рамках запропонованої авторської моделі, зокрема можливості психодіагностики мішені «Емоції, відчуття та переживання», що слугує орієнтиром для подальшої роботи з підлітками. Емпіричним шляхом виявлено підлітків із високим та середнім рівнями тривожності, агресивності, ворожості, із низькою самооцінкою, таких, що уникають труднощів, бояться невдач та є фрустрованими. Також виявлено дітей із високими та середніми показниками ригідності. Стверджується, що найбільш ефективними методами роботи з корекції емоційних порушень та образу Я є асоціативні методи, які дають змогу знизити інтенсивність застосування захисних механізмів у процесі пропрацювання негативного досвіду психотравмуючих переживань, який і є причиною агресивності, тривожності та фрустрації у підлітків. Через їх застосування реалізується процес самопізнання та саморозуміння, які активізують прагнення до свідомого оформлення свого «Я».

Ключові слова: образ Я, тривожність, агресивність, психічне здоров'я, цілісність.

Вступ. Більшість напрямків психотерапії основною метою допомоги клієнтам вбачають набуття ними цілісності та інтегрованості власного Я шляхом самопізнання, саморозуміння та самовдосконалення.

Водночас з практики психотерапії видно, що клієнти схильні пояснювати свої страждання теперішньою життєвою ситуацією. Їм важко повірити у те, що подія, яка відбулася багато років тому, дитинство, яке вони не зовсім пам'ятають є справжньою причиною їх психічного нездоров'я тут і тепер.

Негативний досвід провокує не вирішуваний емоційний конфлікт, який поглинає багато життєвих сил і перешкоджає гармонійній взаємодії тіла, духу і душі. Тіло, дух, душа – автономні системи функцій. Підсистеми переслідують свої цілі і підпорядковуються своїм законам. Однак вони інтегровані в єдине ціле. Кожна підсистема має працювати автономно для того, щоб виконувати свої функції. Водночас вона має координувати з іншими підсистемами, щоб не нашкодити цілісній системі своїм переважаням чи відрізанистю.

У процесі соціалізуючих впливів дитина поступово відмовляється від важливих частин свого істинного «Я», наповнюючи зміст свого «Я» очікуваннями з боку значимих інших. Внаслідок цього виникають болісні внутрішньоособистісні конфлікти та негативні переживання пов'язані із неприйняттям своїх переживань, страхом бути відкинутим, що викликає тривогу, агресію та інші негативні психічні стани, які порушують психічне здоров'я підростаючої особистості.

Метою статті – вивчення особливостей емоційної сфери сучасних підлітків, визначення рівня їх дезадаптивних переживань у контексті їх психічного здоров'я.

Методи та методологія. Дослідження включало кількісний та якісний аналіз результатів емпіричного вивчення психодіагностичних показників емоційної сфери підлітків як показників їх психічного здоров'я.

З цією метою застосовувалася авторська техніка «Психотерапевтична мішень», яка включає послідовність роботи психолога з соціально дезадаптованими психічно нездоровими підлітками.

внолітніми. Створення колоніях для неповнолітніх. Техніка складає процес роботи з дев'ятьма етапами:

1. Мішень «Психологічні».
 2. Мішень «Емоції, відчуття та переживання» в рамках д
 3. Мішень «Механізми».
 4. Мішень «Цінності».
 5. Мішень «Стосунки».
 6. Мішень «Характер».
 7. Мішень «Поведінка».
- Ця техніка дає змогу:
- побудувати чітку і
 - вивчати порушені і
 - орієнтуватися фахі
 - відповідності з локалі
- У рамках даної статті розглядаються емоції, переживання.

Дослідження проводилося з метою виявлення психічних досліджень.

Емпіричну базу дослідження склали результати досліджень навчального закладу.

У дослідженні взяли участь учні школи.

Дослідження проводилося з метою виявлення психічних досліджень.

1. Самооцінка психічного здоров'я.

2. Методика дослідження психічного здоров'я.

3. Опитувальник стану психічного здоров'я.

4. Методика «Шкала тривожності».

Результати дослідження показали, що середній рівень тривожності учнів становить високий рівень тривожності.

Фрустрація має місце у 10 % учнів. 66 % учнів бояться невдач та є фрустрованими.

Спокійні та витримані учні становлять 19 % учнів, а також 19 % учнів бояться спілкування з іншими людьми.

У 19 % учнів виявлено високий рівень тривожності змінювати поведінку, не відповідають реальності, вони легко переключилися на інші думки.

Отже, в даній групі учнів більшість випадків цілісності психічного здоров'я.

Шкільна тривожність дуже висока 33,3 %. Саме висока 29 %. Міжособистісна тривожність 14 % та дуже висока 14 %.

У 49 % учнів виявлено високу тривожність, 21 % учнів бояться спілкування з іншими людьми.

Висновки. Результати дослідження згідно із запропонованою технікою.

Надійшла 08.06.2017

ПСИХІЧНОГО

підлітніми. Створена на основі вивчення досвіду роботи психологів у виховних закладах для неповнолітніх [1].

Техніка складається із 8 мішеней, які слугують орієнтиром для психолога у процесі роботи з девіантами як на психодіагностичному, так і на психотерапевтичному етапах:

1. Мішень «Психологічна травма – Образ Я» соціально дезадаптованих неповнолітніх.
2. Мішень «Емоції, відчуття, переживання - Образ Я», яка і була предметом вивчення в рамках даної публікації.
3. Мішень «Механізми захисту і Образ Я».
4. Мішень «Цінності, установки, переконання та Образ Я».
5. Мішень «Стосунки, ставлення і Образ Я».
6. Мішень «Характер і Образ Я».
7. Мішень «Поведінка і Образ Я».

Ця техніка дає змогу:

- побудувати чітку послідовність та структуру роботи з соціально дезадаптованими неповнолітніми;
- звичати порушені взаємозв'язки у структурі образу Я, які детерміновані травмами, порушеними стосунками, патогенними переконаннями тощо;
- орієнтуватися фахівцям, у якому напрямку психотерапії слід працювати у відповідності з локалізацією особистих порушень у тій чи іншій мішені.

У рамках даної статті представимо фрагмент діагностики мішені емоції, відчуття, переживання.

Дослідження проводилося згідно з європейськими стандартами етики психологічних досліджень.

Емпіричну базу дослідження склали підлітки – учні 8-го класу загальноосвітнього навчального закладу № 2 Хмельницької області, м. Шепетівка. Всього в дослідженні взяли участь 21 дитина (Україна).

Дослідження проводилось на основі чотирьох методик:

1. Самооцінка психічних станів (Г. Айзенка).
2. Методика дослідження самооцінки особистості С.А. Будассі.
3. Ситуаційник стану агресії А. Басса-А. Даркі.
4. Методика «Шкала тривожності» для оцінки тривожності підлітків [2, 3].

Результати дослідження. Дослідження показали, що 19 % учнів у класі не є агресивними, середній рівень тривожності мають 57 % учнів, 24 % учнів у класі мають високий рівень тривожності.

Фрустрація має місце в 24 % учнів у класі. Із низьким рівнем фрустрації виявлено 10 % учнів. 66 % учнів мають низьку самооцінку, уникають труднощів, впадають у невдачі та є фрустрованими.

Спокійні та витримані 38 % учнів класу, середній рівень агресивності мають 47 % учнів, а також 19 % учнів є агресивними, нестриманими, у них є труднощі встановленні з іншими людьми.

У 19 % учнів виявлено сильно виражену ригідність, що характеризується неможливістю змінювати поведінку, переконання, погляди, навіть якщо вони розходяться з дійсною ситуацією їхнього життя. У 34 % учнів ригідність низького рівня легко переключаються, 47 % учнів мають середній рівень ригідності.

Отже, в даній групі є учні з високою агресивністю та високою ворожістю, часті випадки ці показники взаємопов'язані між собою.

Висока тривожність в даній групі є дещо завищеною у 33,34 %, висока 33,34 %, середня висока 33,3 %. Самооціночна тривожність низька – 24 %, дещо висока 47 %, середня висока 29 %. Міжособистісна тривожність низька 57 %, дещо висока 23 %, висока 14 % та дуже висока 6 %.

У 19 % учнів виявлена дещо завищена тривожність, 24 % висока тривожність, 47 % середня висока, 21 % учнів має середній рівень тривожності.

Висновки. Результати проведеного дослідження є підґрунтям для подальшої роботи згідно із запропонованою моделлю адаптації девіантів до сучасного соціо-

культурного середовища, зокрема пошук взаємозв'язків між психотравмуючим досвідом і емоційними порушеннями, між Образом Я і соціальними установками, цінностями, характером та поведінкою, що дасть змогу зрозуміти глибину особистісних порушень неповнолітніх та обрати відповідні методи та прийоми психотерапії. Стосовно виявлених порушень емоційної сфери найбільш ефективними методами роботи, як показав наш досвід, є асоціативні методи, які дають змогу зняти початкове психоемоційне напруження та знизити інтенсивність захисних механізмів психіки через проєкцію назовні досвіду психотравмуючих переживань, який і є причиною агресивності, тривожності, фрустрації та інших негативних психоемоційних станів у підлітків. Через їх застосування реалізується процес самопізнання та саморозуміння, які активізують процес свідомого оформлення свого нового «Я». Перспективою подальших досліджень є комплексне дослідження кожної «Мішені психотерапевтичного впливу» із урахуванням глибинних психологічних механізмів їх функціонування на практиці.

Список літератури

1. Грись А. М. Теорія і практика підготовки психологів до роботи з соціально дезадаптованими неповнолітніми: Монографія. – К.: Геопринт, 2013. – 280 с.
2. Рогов Е. І. Настольная книга практического психолога: Учеб. пособие: в 2 кн. - 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Гуманит. изд. центр «ВЛАДОС», 1999. – Кн. 1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.
3. Энциклопедия психодиагностики. Психодиагностика детей / Сост. энциклопедии Д. Я. Райгородский. – Самара: Издательский дом «Бахрах-М», 2008. – 624 с.

ПЕРЕЖИВАНИЕ ЦЕЛОСТНОСТИ «Я» КАК ОСНОВА ПСИХИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ

А. М. Грись, О. А. Прокофьева (Киев, Мелитополь)

Работа посвящена изучению проблемы переживания целостности «Я» как основы психического здоровья подрастающей личности. Отмечено актуальность исследования системы взаимосвязей Образа Я с другими структурными личностными образованиями. Именно они составляют целостность и интегрированность или дезинтеграцию переживаний в процессе адаптации личности к социокультурной среде. Освещен фрагмент работы психолога в рамках предложенной авторской модели, в частности возможности психодиагностики мишени «эмоций, ощущения и переживания», что служит ориентиром для дальнейшей работы с подростками. Эмпирическим путем выявлено подростков с высоким и средним уровнями тревожности, агрессивности, враждебности, с низкой самооценкой, избегающих трудностей, таких которые бояться неудач и являются фрустрированными. Также выявлено детей с высокими и средними показателями ригидности. Утверждается, что наиболее эффективными методами работы по коррекции эмоциональных нарушений и Образа Я являются ассоциативные методы, которые позволяют снизить интенсивность применения защитных механизмов в процессе проработки негативного опыта психотравмирующих переживаний, который и является причиной агрессивности, тревожности и фрустрации у подростков. С их помощью реализуется процесс самопознания и самопонимания, которые активизируют стремление к сознательному оформлению своего «Я».

Ключевые слова: образ Я, тревожность, агрессивность, психическое здоровье, целостность.

INNER EXPERIENCE OF SELF-INTEGRITY AS THE BASIS OF ADOLESCENTS' MENTAL HEALTH

A. M. Hrys¹, O. O. Prokofieva² (Kyiv, Melitopol; Ukraine)

¹Interregional Academy of Personnel Management of Ukraine; ²Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University

The work is devoted to the study of the inner experience of self-integrity as the basis of a growing person's mental health. Importance to study the system of interrelations of a person's

self-image with one's personal experience of adaptation to the social environment. The aim of the proposed approach is to study the system of interrelations of a person's self-image with one's personal experience of adaptation to the social environment. The aim of the proposed approach is to study the system of interrelations of a person's self-image with one's personal experience of adaptation to the social environment.

Key words: self-image, personal experience, adaptation to the social environment.

CHRISTOS K.

CH

'Ale

Depression is a physical annoyance even in children. Affects the whole life. Symptoms are accompanied by a decrease in activity and concentration. Children experience a similar way to old people.

Key words: depression, physical annoyance, children, symptoms, activity, concentration.

The aim of this work is to study the inner experience of self-integrity as the basis of a growing person's mental health. Importance to study the system of interrelations of a person's self-image with one's personal experience of adaptation to the social environment.

Methodology. A theoretical, electronic and practical approach is used and studied.

Conclusion. The feeling of sadness, nervousness, depression have developed in relationships with parents, alcohol abuse, and a negative role in coping with stress. The diagnosis is made by psychological tests [2, 3, 10]. The aim of the proposed approach is to study the system of interrelations of a person's self-image with one's personal experience of adaptation to the social environment.

Христос К. Іліадіс, Ламбріні І.

self-image with other structural personal constructs is noted. These interrelations constitute personal experience wholeness and integration or vice versa disintegration during the person's adaptation to the socio-cultural environment. A fragment of a psychologist's work in the framework of the proposed author's model is shown, in particular, psychodiagnostic capabilities of the "Emotions, sensations and experiences" technique, serving as a benchmark for further work with adolescents. Adolescents with high and average levels of anxiety, aggressiveness, hostility, low self-esteem, avoidance of difficulties, frustration have been determined empirically. Adolescents with high and average rigidity have been also determined. It is argued that the most effective methods for the correction of emotional disorders and self-image are the association methods allowing lowering of the use of protective mechanisms during working through a person's traumatic experience, causing aggressiveness, anxiety and frustration at adolescents. Through their association, the process of self-knowledge and self-understanding is implemented, activating the need to design consciously own Self.

Key words: self-image, anxiety, aggressiveness, mental health, wholeness.

ISSN 2542-6168/2017/0008-0139-02

Надійшла.16.09.2017

CHRISTOS K. ILIADIS^{1,2}, LAMBRINI I. KOURKOUTA¹, ALEXANDROS G. MONIOS³
(Thessaloniki, Greece)

CHILDREN WITH DEPRESSION AND FAMILY

¹Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki;

²Private Medical Center of Thessaloniki;

³7TH High School of Athens <laku1964@yahoo.gr>

Depression is a psychiatric disease with a predominant symptom, emotional disturbance, mental annoyances and difficulties in interpersonal relationships. It can occur at any age, even in children. About 3 % of all children may experience depression. Depression as a disease affects the whole body and has an impact on how the child feels, thinks and behaves. These symptoms are accompanied by a number of other symptoms that affect appetite, sleep, levels of activity and concentration, children's self-confidence, and the image they have formed for themselves. Children with depression are usually sad and generally experience the disease in a similar way to older people.

Key words: depression, children, family, treatment

The aim of this work is to investigate the impact of child depression on the family and treatment by the family to prevent extreme behavior by children.

Methodology. A bibliographic search was made by the Scopus, Medline, Ebsco, and other electronic databases. 25 articles from Greek and foreign literature were separately studied.

Conclusion. The main characteristic of depression is the persistent and constant state of sadness, nervousness and lack of interest from any activity [1, 4, 5, 7, 8]. Depression have devastating consequences on the child's life, as well as his/her family relationships with others, classmates, educators, etc. Depressed, can result in school abuse and other addictive substances, and suicide. Children play a vital role in coping with child depression. If parents suspect depression, they should seek specialized help.

Diagnosis is made through the evaluation of the child and his family using psychodiagnostic methods [2, 3, 10]. Also, help through family meetings with special psychotherapists and the family play a vital role in the management of depression.

Psychotherapeutic approaches, such as play therapy, can help the child process his/her feelings through the game. Drug treatment is rarely given to children in the early stages of depression that usually coexist with other illnesses.

Christos K. Iliadis, Lambrini I. Kourkuta, Alexandros G. Monios, 2017